

Jaciment paleontològic de can Martí de Dalt

Gelida

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Entorn de can Martí de Dalt, al punt quilomètric 12 de la carretera C-243b.
Alçada:	195
Coordenades:	
Latitud:	41.42631
Longitud:	1.84953
UTM Est (X):	403869
UTM Nord (Y):	4586722

Classificació

Número de fitxa	08091 - 279
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Jaciment paleontològic
Estil / època:	Cenozoic Neògen
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	BCIL / Zona paleontològica / 29/01/2015 / 8509-I Sòl de Protecció Especial de la Vinya (Pla territorial Metropolità de Barcelona, Pla Director Territorial de l'Alt Penedès)
Data aprovació:	dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari	Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya,
Generalitat i altres inventaris	12892
Accés	Fàcil
Ús actual:	Científic
Titularitat	Privada
Titular:	08090A021000650000ZR

Fitxes associades:

[Entorn d'interès geològic a la Rierussa](#)

[Jaciment paleontològic de Can Julià](#)

[Can Martí de Dalt](#)

Autoria de la fitxa Gerard Panadés. INSITU SL

Data de registre de la fitxa: dc., 29/05/2024 - 15:08

Descripció

Es tracta d'un jaciment paleontològic que dataria del miocè inferior. Les primeres intervencions que es van fer el 1952 per Crusafont i Villalta i el 1955 per Crusafont, Villalta i Truyols. Les restes que s'hi van trobar en destaquen, segons la fitxa de l'Inventari del Patrimoni Paleontològic, la descripció d'una nova espècie de felí, "Felis vireti", la de restes de carnívors amficióndids, d'un mustèlid, dels artiodàctils Lagomerix, Procervulus i Paleomeryx (cérvols primitius), del petit artiodàctil Cainotherium, d'un suïd Bunostriodon (Eurolistriodon), i entre els proboscídids la de les primeres restes dels mastodons Gomphotherium.

Més tard, durant estudis dels anys 1980, Cabrera i Agustí recolliren mostres de gasteròpodes i d'alguns rosegadors cricètids (*Megacricetodon minor primitivus*, *Democricetodon aff. hispanicus*), eòmid (*Eumyarion candeloni*, *Ligerimys ellipticus*, *Ligerimys florancei*) i glírids (*Pseudodryomys simplicedens*, *Peridryomys grup jaegeri-aquatillis*, *Peridryomys murinus*, *Glirudinus gracilis*, *Glirudinus modestus*, *Paraglis astacensis*). La troballa de l'eòmid *Ligerimys ellipticus* i el cricetodòntid *Megacricetodon minor primitivus* permeten correlacionar el jaciment amb la MN4 (Aragonià inferior, Miocè inferior).

De manera més recent, a partir de 2005, continuen els treballs paleontològics al jaciment, amb els paleontòlegs de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, on hi ha el material extret durant les campanyes d'estudi.

Història

Fa entre 16 i 14 milions d'anys, la plataforma que conformen el que avui va des del Penedès fins al Vallès s'enfonsà sota el nivell del mar i quedà negat. Geològicament, això es coneix com a transgressió marina i en sentit invers parlem de regressió marina. Les transgressions i regressions en aquesta terra van succeir-se durant el Miocè inferior i mitjà.

A Gelida, els jaciments paleontològics que s'han explorat han aportat informació sobre aquest període. El descobriment d'aquests jaciments se situen en un context que abasta des de finals del segle XIX fins als temps contemporanis, amb diversos moments clau en el seu descobriment i exploració. Els primers indicis de vertebrats fòssils al Miocè inferior a Catalunya van sorgir cap a finals del segle XIX principalment gràcies al treball del canonge i geòleg de formació Jaume Almera, del Seminari Conciliar de Barcelona. És precisament Almera qui cita la presència de restes trobades a les antigues mines de carbó de la Font Santa (els Casots, Subirats) així com a la teuleria del Molí de Can Calopa (Rubí). Aquest fet va ser el detonant i punt de partida d'una investigació que va implicar a destacats especialistes europeus en mamífers fòssils de l'època. Posteriorment a partir la dècada dels 1940 es va portar a terme un treball sistemàtic d'exploració del Miocè inferior a la conca, dirigit per Miquel Crusafont, Josep F. De Villalta i Jaume Truyols, que va acabar implicant el descobriment de vint localitats amb vertebrats fòssils.

Bibliografia

AAVV (2018). *Els jaciments de vertebrats del Miocè inferior de Gelida*. Quaderns Gelidencs d'Història i Societat – 4. Ajuntament de Gelida.

GONZÁLEZ, José, arquitecte director (2015). *POUM de Gelida*. Gelida.

RIUS, Lluís i MAURI, Alfred (2007). Un viatge submarí per l'Alt Penedès: Amics dels Parcs Naturals, núm. 10, febrer de 2007.

RIUS, Lluís (2014). Paisatge històric dels torrents de Gelida. Programa Festa Major, 2014, pp. 28-30.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Carta](#)

[Arqueològica](#)

[Programa de Festa Major 2014](#)

